

**Analys av
Superettanclubbarnas
ekonomi 2018**

**Svenska Fotbollförbundet
Julia Ericson**

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning	4
Superettanklubbarnas resultat	4
Superettanklubbarnas intäkter	7
Superettanklubbarnas kostnader	10
Spelartransfers	14
Elitlicensens regler i korthet	15
Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2018	19
Klubbarnas kostnader och tabellposition 2018	20

Analys av ekonomin i Superettanklubbarna 2018

Sammanfattning

- Totala intäkter samtliga klubbar 394,5 mkr (2017: 364,9 mkr)
- Resultat sammantaget superettanklubbarna - 21,0 mkr (2017: -24,4 mkr)
- Varav spelaromsättningsnetto + 29,2 mkr (2017: +25,6 mkr)
- Varav driftsresultat - 47,3 mkr (2017: -47,5 mkr)
- Eget kapital + 8,7 mkr (2017: +21,5 mkr)
- Negativt eget kapital i fyra av sexton klubbar.

Likt föregående år medverkade sexton klubbar i Superettan säsongen 2018. Under 2018 var resultatet för samtliga superettanklubbar -21,0 mkr (2017: -24,4 mkr), vilket därmed var i närheten av det stora redovisade underskottet för 2017.

Det totala driftsresultatet för Superettan 2018 uppgick till – 47,3 mkr (2017:- 47,5 mkr). Driftresultatet exkluderar spelaromsättningsnettot, finansnettot samt extraordinära poster, skatter och bokslutsdispositioner. Årets goda spelaromsättningsnetto (+29,2 mkr) räddar till viss del upp det stora driftunderskottet så att det sammantagna redovisade resultatet blir något bättre, -21,0 mkr, även om det likt föregående år är ett ovanligt stort underskott. Utmärkande för 2018 är att fyra klubbar redovisar stora driftunderskott på mellan -7,9 till - 12,5 mkr vardera. Med hjälp av ett mycket högt spelaromsättningsnetto når två av dessa till ett resultat på bättre än -2 mkr, medan övriga två tillsammans redovisar ett underskott på -20,3 mkr och därmed drar ned det sammantagna redovisade resultatet.

De totala intäkterna för samtliga Superettanklubbar ökade med 8 procent jämfört med föregående år och uppgick till rekordhöga 394,5 mkr. Att intäkterna har ökat beror mycket på att de fem klubbar som tillkom Superettan år 2018 redovisade intäkter som var 28,1 mkr högre än vad de klubbar som lämnade Superettan redovisade i intäkter 2017. Det som utmärker 2018 är dock inte att det är några få klubbar som drar upp medelintäkten, mest utmärkande är att hela elva klubbar 2018 redovisar intäkter på över 20 mkr och att medianintäkten därmed ökat avsevärt till 23,2 mkr.

Fyra av de sexton klubbarna redovisade negativt eget kapital per den sista december 2018.

Svenska Fotbollförbundet
Julia Ericson

Inledning

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet för klubbarna i Superettan år 2018. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av klubbarna samt deras årsredovisningar, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer. Vid klubbarnas redovisning kan det förekomma att klubbar inte rapporterat helt enligt samma principer vid klassificering av intäkter och kostnader.

I avsnittet om eget kapital ges som tilläggsinformation uppgifter om det egna kapitalet för samtliga klubbar, som medverkar i Superettan säsongen 2019, så att arbetsläget beträffande uppfyllandet av elitlicenskrav bättre beskrivs för aktuella klubbar.

Superettan, som etablerades år 2000, består av 16 klubbar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan är redovisade i mkr om ej annat anges.

Superettanklubbarnas resultat

Resultatets beståndsdelar 2009-2018, mkr

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Driftresultat	-47,3	-47,5	-25,8	-37,7	2,8	-16,9	-27,3	-22,8	-40,0	-11,0
Spelaromsättningsnetto	29,2	25,6	8,9	32,1	16,3	1,0	8,8	7,2	11,2	2,3
Finansnetto	-3,8	-1,6	0,8	4,2	-7,0	13,6	-5,6	-2,3	5,7	-1,4
Extraordinära poster/skatter	0,9	-0,9	0,0	2,2	-0,1	0,9	8,8	0,2	3,7	-0,8
Redovisat resultat	-21,0	-24,4	-16,1	0,8	12,0	-1,4	-15,3	-17,7	-19,4	-10,9

Tabell 1

Det sammantagna driftresultatet (exklusive spelaromsättningsnetto, finansnetto samt extraordinära poster) för samtliga klubbar i Superettan uppgick till -47,3 mkr vilket tangerar det stora driftunderskottet på -47,5 mkr från föregående år, vilket var det lägsta driftresultatet sedan Superettan etablerades år 2000. Likt föregående år redovisas ett högt spelaromsättningsnetto (spelarrättighetsförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarinhyrning och uthyrning) på 29,2 mkr, men trots detta noteras det näst lägsta redovisade resultatet sedan starten år 2000, enbart förra årets underskott har varit större. Som framgår av tabell 2 kan det stora underskottet hänföras till två klubbar som tillsammans redovisar ett underskott på -20,3 mkr.

Resultat per klubb 2018, mkr

		<u>Redovisat</u> <u>resultat</u>	<u>Drift-</u> <u>resultat</u>	<u>Spelarom-</u> <u>sättning</u>	<u>Finansiellt</u>	<u>EO, skatt,</u> <u>bokslutsdisp</u>
IK Brage		4,0	3,9	0,1	0,0	0,0
Örgryte IS FF		1,8	-0,5	2,4	-0,1	0,0
Varbergs BoIS FC		1,2	1,4	-0,1	-0,1	0,0
IFK Värnamo		0,9	-2,1	3,1	-0,1	0,0
Degerfors IF		0,5	-0,3	0,8	0,0	0,0
Landskrona BoIS		0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Norrby IF		0,1	-0,2	0,1	0,2	0,0
Falkenbergs FF		-0,3	-1,6	1,3	0,0	0,0
Östers IF	1	-0,3	2,2	1,1	-3,3	-0,3
IK Frej Täby		-1,0	-1,0	0,0	0,0	0,0
Jönköpings Södra IF		-1,3	-10,5	9,3	-0,1	0,0
GAIS		-1,6	-1,4	0,0	-0,2	0,0
Athletic Eskilstuna	1	-2,0	-12,2	10,4	-0,2	0,0
Gefle IF FF		-2,9	-4,8	1,9	0,0	0,0
Halmstad	2	-9,8	-7,9	-1,8	-0,1	0,0
Helsingborgs IF	1	-10,5	-12,5	0,6	0,2	1,2
* Superettan totalt		-21,0	-47,3	29,2	-3,8	0,9

Tabell 2

1) redovisar hela koncernen

2) redovisar HBK Elitfotboll AB

Det redovisade resultatet avser klubbarnas totala resultat och vid fotbollsverksamhet i ägda bolag koncernens resultat. För klubbarna i 2018 års Superettan redovisar Östers IF, Athletic Eskilstuna samt Helsingborgs IF hela koncernens resultat, medan Halmstad redovisar HBK Elitfotboll AB. För övriga klubbar är det föreningens resultat som är redovisat.

Under 2018 redovisade sju klubbar ett överskott och nio klubbar ett underskott, vilket är samma fördelning som föregående år. Även resultatets spridning är väldigt likt det för 2017. För båda åren är det enbart en klubb som redovisar mer än 2,0 mkr i överskott och fyra klubbar redovisar ett underskott på 2,0 mkr eller mer.

Helsingborgs IF redovisade störst driftunderskott -12,5 mkr, följt av Athletic FC Eskilstuna -12,2 mkr samt Jönköping Södra IF -10,5 mkr. De två sistnämnda redovisade stora spelaromsättningsnetton varpå dess redovisade resultat inte särskiljer sig nämnvärt från övriga klubbar.

Helsingborgs IF redovisade det största underskottet -10,5 mkr tätt följt av Halmstad -9,8 mkr. IK Brage redovisade det största överskottet för 2018 på 4,0 mkr, ett för dem nödvändigt resultat då föreningen behövde återställa det egna kapitalet under året, se vidare tabell 12.

Som framkom av tabell 1 redovisade klubbarna 2018 det näst högsta spelaromsättningsnettot för tioårsperioden. Det verkar därmed som att Superettan har haft en liknande utveckling som Allsvenskan där spelarrättighetsförsäljningen mer och mer blivit en del av verksamheten i klubbarna. Dock är det inte lika tydligt i Superettan då enbart två av klubbarna, Athletic Eskilstuna och Jönköping Södra IF, redovisade 68 % av det totala spelaromsättningsnettot medan motsvarande siffra för Allsvenskan var 39 %.

Superettanklubbarnas intäkter

Totala intäkter Superettan 2009-2018, mkr

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Ordinarie drift	357	329	235	264	349	351	360	326	302	249
Spelarförsäljning	36	33	13	36	21	13	21	17	27	15
* Totalt	393	362	248	300	370	364	381	343	330	264
* Genomsnitt/fören.	24,6	22,6	15,5	18,8	23,1	22,8	23,8	21,4	20,6	16,5
* Ordin. Drift % tot	91%	91%	95%	88%	94%	96%	94%	95%	92%	94%
* Medianintäkt (totalt)	23,2	19,4	13,8	15,5	16,7	19,2	19,0	18,7	16,2	15,6
* Tillväxttakt	9%	46%	-17%	-19%	2%	-4%	11%	4%	25%	9%

Tabell 3

Superettanklubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2018 till 393 mkr (2017: 362 mkr), en ökning med 9 procent jämfört med föregående år. Årets intäkter är de högsta i Superettans historia, dock enbart ca 3 % högre än 2012 års intäkter.

Att intäkterna varierar kraftigt mellan åren beror till stor del på vilka klubbar som spelar i serien respektive år. Klubbar med ambition att etablera sig i Allsvenskan påverkar därför Superettans totala ekonomi när de befinner sig i Superettan. Att intäkterna under 2010-2014 var betydligt högre än 2015 och 2016 är direkt hänförligt till att Hammarby Fotboll AB spelade i Superettan under säsongerna 2010-2014, med sin stora publikmassa och förening så bidrog de till de ökade intäkterna. Att intäkterna sjönk under 2016 jämfört med 2015 är hänförligt till att IF Brommapojkarna och Östersund FK spelade i Superettan 2015 men inte 2016, vilka tillsammans omsatte ca 80 mkr. 2016 noterades Halmstad BK för de högsta intäkterna, på 23,8 mkr.

2017 spelade både IF Brommapojkarna, Östers IF och Helsingborgs IF i Superettan, samtliga redovisade totalt 141,7 mkr. 2018 redovisade de tre klubbarna med högst intäkter, Helsingborgs IF, Östers IF samt Jönköping Södra IF intäkter om totalt 125,6 mkr.

De klubbar som lämnade Superettan hade intäkter 2017 uppgående till 102,0 mkr och de som tillkom hade intäkter 2018 uppgående till 130,1 mkr, en skillnad på 28,1 mkr, vilket nästan är hela den totala intäktsökningen mellan åren.

Det som utmärker 2018 är dock inte att det är några få klubbar som drar upp medelintäkten, mest utmärkande är istället att medianintäkten ökat avsevärt till 23,2 mkr. Under den senaste tioårsperioden har fallet aldrig varit att åtta klubbar redovisat över 20 mkr. I tabell 5 framgår vidare att hela elva klubbar 2018 redovisade intäkter på över 20 mkr. Eftersom det skiljer så mycket från år till år vilka klubbar som spelar i Superettan kan medianintäkten vara ett bra verktyg för att få en bra bild över intäktsutvecklingen i Superettan. Av intresse är även att det för 2018 enbart skiljer 1,4 procentenheter mellan genomsnittsintäkten och medianintäkten, vilket även det tyder på att intäkterna är jämnare fördelade mellan klubbarna än tidigare år. Jämför exempelvis med år 2014, då genomsnittsintäkten var hög 23,1 mkr medan medianintäkten noterades till 16,7 mkr, en skillnad på 6,4 procentenheter, vilket

borde innebära en större spridning mellan klubbarna. 2014 redovisade fyra klubbar intäkter över 30 mkr (2018: 3st) och hela nio klubbar mindre än 20 mkr (2018: 5 st).

Spelarrättighetsförsäljningarna tangerade 2015 års högsta notering, och har nu två år i följd varit över 30 mkr. Jönköping Södra IF samt Athletic Eskilstuna står för ca 10 mkr vardera, ca 58 % av den totala spelarrättighetsförsäljningen. År 2017 stod Falkenberg, Helsingborgs IF samt IF Brommapojkarna för 70 % av intäkterna från spelarrättighetsförsäljning. Både i år och föregående år var dessa intäkter viktiga för att förbättra negativa driftresultat, se vidare tabell 2. Totalt kom 2018 ca 10 % av intäkterna från spelarrättighetsförsäljning (2017: 9 %).

Fördelning intäkter 2018

Intäktsjämförelse mellan åren 2018 och 2017, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	<u>2018</u>	<u>Andel</u>	<u>2017</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändr</u> <u>mkr</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Reklam & sponsring	150,6	38%	122,0	33%	28,6	23%
Publik & övr matchintäkter	55,1	14%	57,4	16%	-2,3	-4%
Sändningsrättigheter	45,5	12%	53,1	15%	-7,6	-14%
Övriga egna arrangemang	28,8	7%	16,8	5%	12,0	71%
Bidrag	25,7	7%	19,0	5%	6,7	35%
Övrigt	51,0	13%	61,2	17%	-10,2	-17%
* Summa drift	356,7	90%	329,5	90%		8%
Spelarförsäljning	35,8	9%	32,5	9%	3,3	10%
Finansiella intäkter	0,8	0%	2,9	1%	-2,1	-72%
Bokslutsdisp och övr. int	1,2	1%	0,0	0%	1,2	0%
* Totalt	394,5	100%	364,9	100%	29,6	8%

Tabell 4

De totala intäkterna för Superettan 2018, inklusive finansiella- och extraordinära intäkter, ökade med 8 procent från föregående år. Årets förändring i intäkterna bör jämföras med förändringen i de totala kostnaderna som ökat med 7 procent (se tabell 6).

Som tidigare är reklam- och sponsringsintäkterna väldigt viktiga för klubbarna, 38 % av de totala intäkterna kommer härifrån. Publik- och övriga matchintäkter står för 14 % tätt följt av sändningsrättigheter som står för 12 % av de totala intäkterna.

Som tidigare nämnts var 2018 likt 2017 ett bra år för försäljning av spelarrättigheter i Superettan. Posten gick upp 10% men låg konstant på 9 % av de totala andelarna. Spelararrättighetsförsäljningar bör även beaktas i relation till de kostnader som klubbarna haft för ersättningsspelare i form av spelarförvärvskostnader. Som framgår av tabell 6 stod förvärv av spelarrättigheter samt avskrivningar för 2 % av klubbarnas totala kostnader, se även under avsnittet *Spelartransfers*.

Övriga egna arrangemang har haft störst procentuella ökning 71 %. Ökningen (12 m kr) är ungefär lika stor som det redovisade för de två klubbar som redovisar mest på denna post, nytilkomna IK Brage som därmed inte ingick i 2017 års jämförelsetal samt Helsingborgs IF som inte redovisade något på denna post år 2017.

Intäkter per klubb 2018 och 2017, mkr

I tabell 5 exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt eo intäkter

	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
	Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	Intäkter exkl <u>spelarförs</u>	Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	Intäkter exkl <u>spelarförs</u>
Helsingborgs IF	53,6	52,3	54,3	43,9
Östers IF	37,8	36,7	45,2	41,6
Jönköpings Södra IF	34,2	23,9	Allsvenskan	Allsvenskan
Falkenbergs FF	28,6	27,3	26,9	20,6
Halmstad BK	27,8	26,3	Allsvenskan	Allsvenskan
Örgryte IS FF	25,7	23,0	21,6	21,6
Athletic Eskilstuna	25,3	14,9	Allsvenskan	Allsvenskan
IK Brage	24,0	23,6	Div 1	Div 1
GAIS	22,4	22,2	21,4	21,1
IFK Värnamo	22,3	18,8	18,9	16,4
Gefle IF FF	20,5	18,5	23,2	22,3
Landskrona BoIS	18,8	18,8	Div 1	Div 1
Degerfors IF	16,7	15,7	15,6	15,0
Varberg BoIS FC	14,3	14,3	14,7	14,4
Norrby IF	12,4	12,3	11,1	11,0
IK Frej Täby	8,1	8,1	7,2	7,2
Trelleborgs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	19,9	19,8
Dalkurd	Allsvenskan	Allsvenskan	12,7	12,6
Åtvidabergs FF	Div 1	Div 1	17,7	16,8
Syrianska FC	Div 1	Div 1	9,5	9,5
IF Brommapojkarna	Allsvenskan	Allsvenskan	42,2	35,8
* Superettan totalt	392,5	356,7	362,0	329,5

Tabell 5

Helsingborgs IF och Östers IF rapporterar hela koncernerna.

Helsingborgs IF, med de i särklass högsta intäkterna, redovisar intäkter som är 6,6 ggr IK Frejs intäkter som återfinns längst ned i tabell 5. Dessa två klubbar var i topp respektive botten av tabellen även 2017, då var skillnaden dem emellan istället 7,5 ggr. Som konstaterades i avsnittet i samband med tabell 3 är intäkterna mer jämt fördelade i år än tidigare och elva föreningar redovisar intäkter över 20 mkr.

De totala intäkterna för de fyra klubbar som redovisade högst intäkter år 2018 uppgick år 2018 till 154,2 mkr, vilket är 39,3 % av samtliga klubbars totala intäkter. År 2017 var motsvarande siffra 168,6 vilket var 46,6 % av samtliga klubbars totala intäkter. Även dessa siffror talar för att intäkterna är jämnare fördelade mellan klubbarna i år.

Superettanklubbarnas kostnader

Kostnadsjämförelse mellan 2018 och 2017, mkr

	<u>2018</u>	<u>Andel</u>	<u>2017</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u> <u>kk</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Personalkostnader	240,9	58%	228,1	59%	12,8	6%
Match- & träningskostnader	53,5	13%	55,7	14%	-2,2	-4%
Administration/lokalkostnad	22,2	5%	24,3	6%	-2,1	-9%
Reklam & sponsring	18,4	4%	14,3	4%	4,1	29%
Övriga egna arrangemang	13,5	3%	7,8	2%	5,7	73%
Övrigt	48,7	11%	40,2	10%	8,5	21%
* Summa driftkostnader	397,2	95%	370,4	95%	26,8	7%
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	3,8	1%	6,0	2%	-2,2	-37%
Avskrivningar balans spelarförvärv	2,9	1%	0,9	0%	2,0	222%
* S:a spelarförvärv & -avskr	6,7	2%	6,9	2%	-0,2	-3%
Övriga avskrivningar	6,6	2%	6,7	2%	-0,1	-1%
Finansiella kostnader	4,5	1%	4,5	1%	0,0	0%
Extraordinära poster o skatt	0,3	0%	0,8	0%	-0,5	0%
** Totalt	415,3	100%	389,3	100%	26,0	7%

Tabell 6

De totala kostnaderna för superettanklubbarna inklusive finansiella- och extraordinära kostnader och kostnadsförda spelarköp/inhyrning uppgick till 415,3 mkr år 2018 (2017: 389,3 mkr), en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Kostnadsökningen var något mindre än intäktsökningen (8%), se tabell 4. Därmed blev det redovisade resultatet något bättre än 2017.

Personalkostnaderna uppgår till 58 % av de totala kostnaderna och ligger därmed relativt konstant i andel av totala kostnader sedan föregående år men har i faktiska tal ökat med 6 %.

Kostnaden för reklam och sponsring har ökat med 29 procent, dock ligger andelen av totala kostnader kvar på 4 %. Även intäkterna för reklam och sponsring har ökat, med 23 % (tabell 4).

Kostnader för övriga egna arrangemang ökat med 73% sedan föregående år, liksom intäkterna för desamma med 71 %. Helsingborgs IF och IK Brage står för 62 % kostnader av egna arrangemang samt av 53 % av dess intäkter.

Posten övrigt är delvis stor för att Östers IF samt Helsingborgs IF rapporterar hela koncernen och därmed rapporterar en stor del under posten övrigt. Östers IF:s dotterbolag bedriver uthyrning av arena, vars dotterbolag i sin tur är arenaägare, Helsingborgs IF:s största dotterbolag bedriver handel med reklam och marknadsföring samt drift av idrottsanläggning.

Fördelning kostnader 2018

Spelarlönernas utveckling, 2009-2018, mkr

	2018	2017*	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Spelarlöner	94,3	105,3	109,5	108,0	107,8	94,7	101,8	91,5	92,5	77,3
Driftskostnader	397	370	260	299	339	365	386	345	339	260
Förändring spelarlöner	-10%	-4%	1%	0%	14%	-7%	11%	-1%	20%	-1%
Spel.lönens andel av driftskostn	24%	28%	42%	36%	32%	26%	26%	26%	27%	30%

Tabell 7

* 2017 års spelarlöner korrigerade -12 mkr pga av felredovisning av en klubb.

Notera att det i spelarlönerna kan ingå s.k. sign-on fees till spelare, vilka ibland utbetalas i samband med att spelare tecknar kontrakt. Spelarlöner är exklusive sociala avgifter.

Spelarlöner, exklusive sociala avgifter, har minskat med tio procent sedan föregående år, att jämföra med spelarlönernas minskning i Allsvenskan som även dessa minskat med ca tio procent. Spelarlönerna är därmed tillbaka på 2013 års nivåer.

Notera att de totala personalkostnaderna enligt förra stycket ökat med 12,8 mkr och att de inrapporterade kostnaderna för spelarlöner minskat med 11 mkr. Spelarlönerna redovisas exklusive sociala avgifter men sociala avgifter kan tidigare år ha ingått i underlaget för några klubbar.

Spelarlönernas andel av driftskostnaden låg 2018 på låga 24 % och var därmed tillbaka på och strax under de nivåer som rådde 2010 till 2013. Mellan 2014 och 2016 var spelarlönernas andel av driftskostnaden uppe över 30 procent.

Den genomsnittligt beräknade spelarlönen

Den genomsnittliga spelarlönen antaget 24 spelare per spelartrupp vid en 12 månaders anställning uppgick till 20 454 kr/månad under 2018 (2017: 22 852 kr/månad, korrigerad pga felredovisning). Observera att eventuella s.k. sign-on fees till spelare ingår i denna beräkning. Den grovt beräknade snittlönen för en spelare i Superettan utgör ca 22 procent (2017: 22%) av en likartat beräknad snittlön i Allsvenskan.

Personalkostnadernas andel av intäkterna i Superettanklubbarna

UEFA talar återkommande om att klubbarna bör ha en riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 procent av klubbens intäkter. UEFA anser att detta nyckeltal är en indikator på ekonomisk sårbarhet i en klubb. De klubbar som ansöker om UEFA-licens, med högre personalkostnader, kan komma att granskas mer noggrant av UEFA. Detta kan komma att bli intressant för de svenska Superettanklubbar som kan komma att kvala in till UEFA:s tävlingar via Svenska Cupen. Tabell 8 visar detta förhållande för superettanklubbarna.

Personalkostnader i förhållande till intäkter

	<u>Personalkostnader/Intäkter</u>	<u>Personalkost. mkr</u>
IK Brage	45%	10,9
Östers IF	46%	17,4
Jönköpings Södra IF	57%	19,4
Halmstad BK	58%	16,0
Örgryte IS FF	58%	14,9
Varberg BoIS FC	59%	8,4
Norrby IF	59%	7,3
Degerfors IF	60%	10,1
GAIS	62%	13,8
IFK Värnamo	62%	13,8
Athletic Eskilstuna	67%	16,9
Landskrona BoIS	68%	12,7
Falkenbergs FF	68%	19,4
Helsingborgs IF	71%	38,0
Gefle IF FF	76%	15,6
IK Frej Täby	78%	6,3

Tabell 8

IK Frej Täby hamnar längst ned i denna tabell då de redovisar högst personalkostnader som andel av de totala intäkterna, 78 %. Notera dock att IK Frej redovisar lägst personalkostnader av samtliga Superettan-klubbar 6,3 mkr, vilket gör att de inte har något större utrymme för att skära i personalkostnader. Som tabell 5 visar redovisar IK Frej Täby klart lägst intäkter, enbart 65 procent av intäkterna som klubben med seriens näst lägsta intäkter redovisar.

Även Gefle IF FF redovisar personalkostnader i förhållande till intäkter som klart överstiger UEFAs rekommenderade nivå. Till skillnad från IK Frej Täby är Gefle IF FF personalkostnader inte relativt låga utan de noteras för de sjunde högsta personalkostnaderna i Superettan.

Likt föregående år ligger tre klubbar över den rekommenderade gränsen på 70 procent. IK Brage 45% samt Östers IF redovisar de lägsta personalkostnader i förhållande till totala intäkter. Åtta klubbar har ett nyckeltal mellan 57-62%.

Sammantaget utgjorde personalkostnaderna inklusive sociala avgifter mm ca 61 procent av de totala intäkterna (2017: 63%) för klubbarna i Superettan.

Kostnaderna per klubb 2018 och 2017, mkr

Lag	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
	Kostn. inkl <u>spelarförv.</u>	Kostn. exkl <u>spelarförv.</u>	Kostn. inkl <u>spelarförv.</u>	Kostn. exkl <u>spelarförv.</u>
Helsingborgs IF	65,6	65,0	59,9	59,1
Östers IF	34,6	34,6	37,8	37,4
Halmstad BK	37,4	34,1	Allsvenskan	Allsvenskan
Jönköping Södra	35,4	34,4	Allsvenskan	Allsvenskan
Falkenberg FF	28,9	28,8	27,5	27,0
Athletic Eskilstuna	27,0	27,0	Allsvenskan	Allsvenskan
GAIS	23,9	23,6	21,2	21,2
Örgryte IS FF	23,8	23,5	21,6	21,6
Gefle IF FF	23,3	23,2	25,6	25,2
IFK Värnamo	21,3	20,8	18,6	18,3
IK Brage	20,0	19,8	Div 1	Div 1
Landskrona BolS	18,6	18,6	Div 1	Div 1
Degerfors IF	16,2	16,0	13,9	13,8
Varbergs BolS FC	13,1	13,0	15,1	14,7
Norrby IF	12,5	12,5	11,1	11,0
IK Frej Täby	9,1	9,1	8,8	8,8
Dalkurd AB	Allsvenskan	Allsvenskan	28,9	27,0
IF Brommapojkarna	Allsvenskan	Allsvenskan	42,5	41,8
Syrianska FC	Div 1	Div 1	9,7	9,5
Trelleborgs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	19,6	19,4
Åtvidabergs FF	Div 1	Div 1	22,2	21,2
* Superettan totalt	410,7	404,0	384,0	377,0

Tabell 9

I första respektive tredje kolumnen ingår respektive klubbs samtliga kostnader exklusive extraordinära poster, finansiella kostnader och skatter.

I kolumn två respektive fyra har från dessa kostnader dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärsåret, som kostnader från årliga avskrivningar avseende balanserade spelare, vilket totalt uppgår till ca 6,7 mkr för 2018 (2017:7,0mkr).

Likt intäkterna är spridningen stor mellan klubbarnas kostnader. Helsingborgs IF:s kostnader på 65,6 mkr sticker ut, dock redovisar de hela koncernen, enbart föreningens kostnader uppgår till 39,9 mkr. IK Frej Täby redovisar lägst kostnader uppgående till 9,1 mkr.

I det tidigare avsnittet intäkter per klubb gjorde vi en jämförelse på hur mycket intäkter klubbarna som lämnade respektive tillkom Superettan bidrog med under respektive säsong. I en liknande jämförelse kan vi notera att de klubbar som lämnade Superettan hade kostnader 2017 uppgående till 122,9 mkr och de som tillkom hade kostnader 2018 uppgående till 138,4 mkr, en skillnad på 15,5 mkr.

Spelartransfers

I tabellen nedan ingår endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrningar.

Spelarrättighetsförsäljningar och -förvärv år 2009-2018, mkr

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Spelarrättighetsförsäljning	35,9	32,0	11,9	35,5	20,5	11,9	21,5	17,2	27,4	15,2
Spelarrättighetsförvärv, kostn.förda	3,8	4,0	2,1	1,7	1,3	4,6	2,6	4,3	5,7	5,8
Spelarrättighetsförvärv, balanserade	2,9	1,4	0,0	2,5	0,0	4,4	2,0	1,2	3,5	0,3

Tabell 10

Intäkter från spelarförsäljningar varierar från år till år, vilket är rimligt. Att dra en direkt jämförelse mellan åren är svårt, då denna post baseras på hur en enskild spelare har presterat under året och vilket intresse denne har dragit till sig, samt att klubbarna eventuellt lyckas behålla sina nyckelspelare om de lyckas ta sig upp till Allsvenskan.

Årets spelarrättighetsförsäljning är den högsta siffran under den senaste tioårsperioden. Athletic Eskilstuna och Jönköping Södra IF står för cirka 58 % av spelarrättighetsförsäljningarna, 2017 stod Helsingborgs IF, IF Brommapojkarna samt Falkenbergs FF för cirka 72 % av dessa intäkter. 2016 och 2013 sticker ut med låga siffror för spelarrättighetsförsäljning.

De totala redovisade spelarrättighetsförvärven uppgick 2018 till 6,7 mkr (2017: 5,4 mkr), varav 3,8 mkr kostnadsförts direkt och 2,9 mkr bokförts i balansräkningen.

Förhållandet mellan intäkterna och kostnaderna för spelartransfers är stor. 2018 var förhållandet att intäkterna från rättighetsförsäljningen var 5,4 ggr högre än kostnaderna för förvärven av spelarna. Att detta förhållande är så högt kan delvis förklaras i att klubbarna värvar spelare på free transfer (bosman) samt att klubbarna tar upp spelare från det egna ledet och ger dem chansen i a-laget, för att eventuellt kunna sälja spelarrättigheterna för dessa talanger vidare till såväl utländska klubbar som allsvenska klubbar. 2018 noterades 55 procent av spelarrättighetsförsäljningen till utländska klubbar.

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan år 2009-2018, mkr

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Bokfört spelarkapital	2,3	0,6	0,2	2,5	1,3	4,8	3,6	6,8	11,4	1,2
Antal fören. som bal. utgift.	4	3	2	1	6	6	7	7	7	5

Tabell 11

Det balanserade värdet per 31 december 2018 uppgick till 2,3 mkr (2017: 0,6 mkr), Fyra klubbar balanserade spelarvärden under 2018 att jämföra med tre klubbar 2017. Utifrån de belopp som spelarrättighetsförsäljningarna genomfördes för under 2018 talar det sammantaget för att det i Superettans klubbar finns stora dolda övervärden i form av spelarrättigheter.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2018 är således utgångspunkten vid Licensnämndens elitlicensbehandlingar inför säsongen 2020.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Om Licensnämnden inte bedömer att handlingsplanen är orealistisk anses klubben ha uppfyllt kriteriet för det egna kapitalet.

Om Licensnämnden bedömer att handlingsplanen är orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8 som visar att det egna kapitalet är noll eller positivt samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls, och inte särskilda skäl finns för undantag, beviljas ingen licens för nästa år, vilket innebär degradering en division nästkommande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november. Jämför nedan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2018.

Följer klubben en av Licensnämnden godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsredovisning så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsredovisning fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll och inlämna denna senast den 1 oktober, samt en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls och särskilda skäl inte finns för undantag så beviljas ingen elitlicens för nästa år, vilket innebär degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i november. Jämför nedan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2018.

Om klubben återigen i årsredovisningen redovisar negativt eget kapital, efter att man under hösten innan, beviljats elitlicens utifrån periodiserat bokslut och inlämnad likviditetsplan, har klubben att senast den 1 oktober påföljande år visa ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll, en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året samt en resultatprognos som visar att klubben kommer att redovisa ett eget kapital som är positivt eller noll per den 31 december det året.

De två ytterligare ekonomiska krav för elitlicens som finns gäller dels betalningar, dels fortsatt drift.

Per den 31 augusti det inte får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF, annan medlemsklubb eller till utländsk klubb avseende spelarövergångar som inte kan kvittas mot fordringar, eller till professionella spelare, och i förekommande fall till klubbdirektör, ekonomichef, medieansvarig, läkare, fysioterapeut, säkerhetsansvarig, ansvarig för tillträde till arenan för funktionshindrade, huvudtränare A-lag, assisterande tränare A-lag samt ungdomsansvarig.

Per den 1 oktober ska styrelsen intyga att klubben har ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten hela nästkommande år.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum och/eller styrelsen inte kan intyga att klubben har förutsättningar för fortsatt drift hela nästkommande år ska elitlicens för nästkommande år inte beviljas.

Därutöver finns, för att beviljas elitlicens, krav på kompetens hos huvudtränare, säkerhetsansvarig, säkerhetsorganisation samt medicinsk undersökning av spelare.

Licenssökande kan få negativt beslut i Licensnämnden prövat i Överklagandenämnden.

Elitlicens beviljas för ett år i taget.

Se vidare Reglemente för Elitlicensen med Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida <https://fogis.se/medieservice/dokumentbank/ekonomi>

Superettanklubbarnas egna kapital, redovisade resultat och soliditet 2018

	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonskvrens säsongen 2020</u>
Falkenbergs FF	4,7	-0,3	41%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Jönköpings Södra IF	3,7	-1,3	49%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Örgryte IS FF	2,0	1,8	27%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
IFK Värnamo	1,1	0,9	28%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
IK Brage	1,0	4,0	17%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Helsingborgs IF	1,0	-10,5	4%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Degerfors IF	0,9	0,5	28%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
GAIS	0,9	-1,6	9%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Norrby IF	0,5	0,1	28%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Varbergs BoIS FC	0,3	1,2	19%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Halmstad	0,2	-9,8	1%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Östers IF	0,2	-0,3	0%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
IK Frej Täby	-0,9	-1,0	Neg	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Gefle IF FF	-1,8	-2,9	Neg	Spelar i division 1 säsongen 2019
Landskrona BoIS	-2,4	0,2	Neg	Spelar i division 1 säsongen 2019
Athletic Eskilstuna	-2,7	-2,0	Neg	Periodiserat bokslut per 31 augusti 2019
* Totalt	8,7	-21,0		

Tabell 12

Under 2018 redovisade Superettan totalt ett samlat eget kapital uppgående till + 8,7 mkr. (2017: 21,5mkr). Det egna kapitalet har minskat jämfört med föregående år. Fyra klubbar (2017: 3 klubbar) redovisade negativt eget kapital om totalt -7,8 mkr (2017: -4,4 mkr).

Under hösten går Licensnämnden igenom de inlämnade periodiserade boksluten samt övriga kriterier, rörande samtliga klubbar, som ska uppfyllas för att kunna ge slutlig licens inför nästkommande säsong. Samtliga klubbar som medverkar i Superettan 2019 har under våren fått ett delbeslut, beträffande elitlicens inför säsongen 2020.

Av sexton klubbar redovisade fyra klubbar ett negativt eget kapital, att jämföra med tre 2017. Athletic Eskilstuna redovisade lägst eget kapital på -2,7 mkr och har att lämna in ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2019 samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar för resten av 2019 samt en prognos för helårsbokslutet 2019 för att visa att det egna kapitalet kan återställas till minst noll vid 2019 års utgång.

Landskrona BoIS och Gefle IF FF redovisade negativa egna kapital, dock spelar båda dessa i division 1 säsongen 2019 och söker därmed inte elitlicens för 2020.

IK Frej Täby har lämnat in en handlingsplan för att återställa det egna kapitalet till minst noll vid innevarande års utgång, vilken har godkänts av licensnämnden.

Utöver de fyra klubbar som redovisade negativt eget kapital har fyra klubbar en soliditet (justerat eget kapital/totala tillgångar) på under 10 %. Östers IF 0%, Halmstad 1%, Helsingborgs IF 4% samt GAIS 9%. Samtliga av dessa klubbar måste vända 2018 års negativa resultat för att inte redovisa negativt eget kapital 2019. Två av klubbarna Helsingborgs IF samt Halmstad redovisade 2018 resultat på ca -10 mkr och har således ett gediget jobb under 2019 för att vända resultatet och bibehålla det positiva egna kapitalet.

Jönköping Södra IF har Superettans högsta soliditet uppgående till 49%, följt av Falkenbergs FF på 41%.

Det bör även noteras att enbart fyra klubbar balanserar spelarvärden, till ett totalt värde av 0,5 mkr och att det därmed finns dolda spelarvärden i många av klubbarna.

För de till år 2019 års Superettan nyuppflyttade klubbar eller nedflyttade från Allsvenskan var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna enligt nedan.

Dalkurd	22,9	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Västerås	20,4	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
IF Brommapojkarna	5,5	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Trelleborg FF	0,5	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Syrianska FC	0,1	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2020
Mjällby AIF	-2,9	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden

Tabell 13

Dalkurd och Västerås SK redovisar stora egna kapital på över 20 mkr vardera. Mjällby AIF har lämnat in en handlingsplan för att återställa det egna kapitalet till minst noll vid innevarande års utgång, vilken har godkänts av licensnämnden.

Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2018

Genom att ställa klubbarnas eget kapital i förhållande till de totala personalkostnaderna kan klubbarnas konsolideringsgrad beräknas. Denna visar hur sårbar en klubb är om intäkterna minskar och kostnaderna för den viktigaste tillgången, personalen, tvingas finansieras av det egna kapitalet. En hög konsolideringsgrad innebär en låg sårbarhet vid intäktsbortfall och omvänt, en låg konsolideringsgrad innebär en hög sårbarhet vid intäktsbortfall.

En tumregel, som t ex Riksidrottsförbundets specialförbund verkar efter, är att det egna kapitalet bör kunna täcka minst ett halvårs personalkostnader. Detta innebär i så fall att konsolideringsgraden bör vara runt 50 procent.

Konsolideringsgrad 2018

	<u>Konsolideringsgrad</u>	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Tot personalkostnader</u>
Falkenbergs FF	24%	4,7	19,4
Jönköpings Södra IF	19%	3,7	19,4
Örgryte IS FF	13%	2,0	14,9
IK Brage	9%	1,0	10,9
Degerfors IF	9%	0,9	10,1
IFK Värnamo	8%	1,1	13,8
Norrby IF	7%	0,5	7,3
GAIS	7%	0,9	13,8
Varbergs BoIS FC	4%	0,3	8,4
Helsingborgs IF	3%	1,0	38,0
Halmstad	1%	0,2	16,0
Östers IF	1%	0,2	17,4
Gefle IF FF	Negativ	-1,8	15,6
IK Frej Täby	Negativ	-0,9	6,3
Athletic Eskilstuna	Negativ	-2,7	16,9
Landskrona BoIS	Negativ	-2,4	12,7
		8,7	240,9

Tabell 14

Ingen av klubbarna i Superettan klarar kravet på en konsolideringsgrad på 50 procent. Enbart en klubb Falkenbergs FF, till skillnad från tre klubbar 2017 uppnår en konsolideringsgrad över 20%. 13 klubbar har en konsolideringsgrad på mindre än 10 %, i allsvenskan är det enbart tre föreningar som har en konsolideringsgrad på mindre än 10%. Även för den klubb med högst konsolideringsgrad är det lång väg för att nå kravet på 50 %. Sammantaget visar detta på stor sårbarhet för Superettanklubbarna vid intäktsbortfall.

Noteras bör dock göras att det sannolikt finns dolda värden i spelarrättigheter i flera av klubbarna.

Klubbarnas kostnader och tabellposition 2018

	Rangordning <u>efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Helsingborgs IF	65,9	1
Östers IF	37,8	8
Halmstad BK	37,6	5
Jönköping Södra	35,5	11
Falkenberg FF	28,9	2
Athletic FC Eskilstuna	27,3	3
GAIS	24,0	10
Örgryte IS FF	23,9	4
Gefle IF FF	23,4	15
IFK Värnamo	21,4	13
IK Brage	20,0	6
Landskrona BoIS	18,6	16
Degerfors IF	16,2	7
Varbergs BoIS FC	13,2	14
Norrby IF	12,5	12
IK Frej Täby	9,1	9

Tabell 15

Tabell 15 visar klubbarnas rangordning efter kostnader samt deras tabellposition. Helsingborgs IF redovisar klart högst kostnader och vinner serien. De två klubbar som åkte ur hamnade på plats 9 och 12 kostnadsmässigt.

De två klubbarna med kostnader lägre än mediankostnaden hamnar på övre halvan av tabellen. Nedlagda kostnader spelar en stor roll, men det är inte enbart detta som avgör om en klubb ska nå en bra tabellposition.

Anledningen till att även klubbar med mindre ekonomier kan tävla om bra tabellpositioner har flera orsaker, bland annat att scoutingverksamheten har funkat väldigt bra och därmed lyckats hitta bra spelare till en mindre kostnad, samt att man har andra metoder att arbeta efter som är bättre än övriga klubbar.